Місячний Економічний Моніторинг України

№3 (149), березень 2013 року

Резюме

Тема місяця: Саміт Україна-ЄС

Політика: Україна не домовилась з МВФ про нову Програму через відсутність політичної волі впроваджувати необхідні реформи.

Реальний сектор: Промислове виробництво скоротилось на 3,2% дпр через нижчий випуск в експортно-орієнтованих секторах.

Енергетичний сектор: Виробництво сонячної електроенергії стрімко зросло завдяки державній підтримці. Однак її частка залишилась незначною на рівні 0,3% від сукупного випуску електроенергії.

Сільське господарство: Сільгоспвиробники знову стикнулись із суттєвими фінансовими обмеженнями при фінансуванні посівних робіт.

Зовнішній сектор: Експорт впав на 3,5% дпр, оскільки посилення попиту на українські добрива та зерно не було достатньо, щоб компенсувати вплив слабкого світового ринку сталі і падіння експорту продукції машинобудування.

Фіскальна політика: Дефіцит Державного бюджету становив 1,6 млрд грн в січні. Разом з тим, бюджетні видатки (загальний фонд) було профінансовано лише на 82,4% від плану.

Соціальна політика: Видатки Пенсійного фонду за планом становитимуть близько 16% від ВВП у 2013 році, що є високим рівнем за міжнародними стандартами.

Ринок праці: Зростання заробітної плати сповільнилось внаслідок падіння економічної активності.

Монетарна політика: У лютому ІСЦ впав на 0,5% дпр. Отже, лютий став четвертим місяцем підряд з від'ємним показником зміни ІСЦ.

Фінансові ринки: В лютому обмінний курс гривні надалі коливався навколо позначки 8,10 грн за дол. США на міжбанківському ринку.

Тема місяця: Саміт Україна-ЄС

Україна та ЄС: момент визначення

Катерина Шинкарук

25 лютого в Брюсселі відбувся 16й Саміт Україна-ЄС. На відміну від попередніх зустрічей на вищому рівні, атмосфера в Брюсселі була підкреслено дружелюбна. Президент Європейського союзу Херман Ван Ромпей та Президент Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу провели більше чотирьох годин, спілкуючись із Президентом Віктором Януковичем, тим самим засвідчивши, що досягнення взаєморозуміння з керівництвом України має для них неабияку важливість.

Основна мета Саміту полягала у вияві політичної волі та обговоренні умов підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС під час наступного саміту Східного партнерства у Вільнюсі в листопаді 2013 року, як це було зазначено у висновках Ради ЄС із закордонних справ від 10 грудня 2012 року. За словами Президента Баррозу, саміт проходив у "момент визначення щодо європейського вибору України і момент визначення наших відносин зі східноєвропейськими партнерами напередодні саміту у Вільнюсі наприкінці цього року".

Угода про асоціацію (УА) з Україною, що включає поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі (ЗВТ+), є унікальним за масштабом і амбітністю двостороннім договором, який ЄС будь-коли укладав з країною, що не є кандидатом на набуття членства в ЄС. Крім встановлення далекосяжних договірних відносин з ЄС на основі формули "політична асоціація та економічна інтеграція", УА передбачає масштабні реформи в економічній, податковій та правовій системах і має унікальний потенціал для всебічної європеїзації країни. Підписання УА може передбачати можливість тимчасового застосування її окремих частин, що буде предметом окремих переговорів між сторонами.

Отже, підписання вже парафованої УА має закріпити європейський вибір України та відповідну модель розвитку на основі всебічної юридично зобов'язуючої угоди, яка включає в себе ЗВТ+ і виключає приєднання України до Митного Союзу під керівництвом Росії. Наголос на цьому аргументі також був зроблений у відкритому зверненні українських організацій громадянського суспільства, в якому вони закликають ЄС та країни-члени підписати УА в 2013 році, створивши додатковий важіль для забезпечення незворотності європейського вибору України. Крім того, УА створить позитивний приклад для інших країн Східного партнерства, засвідчивши, що усі зусилля прикладені з боку ЄС у східноєвропейському регіоні не були марними. Існують навіть прихильники безумовного підписання УА з Україною як єдиного дієвого інструменту її європеїзації (наприклад, ці аргументи нещодавно наводив голова Комітету парламентського співробітництва між ЄС та Україною в Європейському парламенті Павел Коваль).

Тим не менше, нинішня позиція ЄС може бути сформульована як "жодних компромісів щодо цінностей" і, як очікується, Україна має вжити рішучих заходів для того, щоб досягти "відчутного прогресу" у вирішенні трьох ключових питань, на яких вкотре наголосили лідери ЄС, а саме: вибіркове правосуддя і запобігання його повторення; подальша робота над усуненням недоліків жовтневих парламентських виборів, і подальше проведення реформ, визначених у спільно узгодженому Порядку денному асоціації, наприклад, в таких сферах, як реформа судової системи, повага до верховенства права і прав людини, боротьба з корупцією, а також ширше залучення громадян до процесу прийняття державних рішень в Україні.

Більш того, часові рамки, щоб засвідчити такий прогрес є надзвичайно стислими: до початку травня 2013 року. Цей графік був встановлений ЄС з урахуванням всіх необхідних бюрократичних процедур напередодні саміту у Вільнюсі. Під час свого візиту в Україну на початку лютого Комісар ЄС з питань розширення і політики сусідства Штефан Фюле дав зрозуміти, що якщо Україна втратить шанс підписати УА в 2013 році, наступний політичний імпульс може з'явитися тільки в 2016 році, після виборів до Європейського парламенту і формування нового складу Європейської Комісії у 2014 році і президентських виборів в Україні в 2015 році. Крім того, під час свого візиту Комісар Фюле передав українському уряду список з 19 індикаторів, які, на думку ЄС, продемонструють рішучість України у досягненні прогресу в трьох згаданих вище сферах. Деякі з цих заходів були відображені в Плані першочергових заходів щодо інтеграції України до ЄС на 2013 рік. Інші заходи, за словами В.Януковича, незабаром будуть включені до відповідного президентського указу.

Під час саміту сторони підписали Меморандум про взаєморозуміння та Кредитну угоду щодо допомоги ЄС Україні у сумі 610 млн євро, яка має доповнити майбутню угоду між Україною та МВФ. Цей крок можна розглядати як ознаку того, що ЄС налаштований на конструктивну співпрацю з Україною. Крім того, в ході саміту сторони обговорили формат можливої співпраці України з очолюваним Росією митним союзом, енергетичні відносини у трикутнику ЄС-Україна-Росія і майбутню зустріч Віктора Януковича з Володимиром Путіним, призначену на 4 березня 2013 року. Риторика ЄС в цьому відношенні дещо змінилася, і Жозе Мануель Баррозу заявив, що можна знайти такий формат співпраці з Митним союзом (за винятком членства), який не буде суперечити Угоді про асоціацію.

В цілому, саміт можна вважати успішним, зважаючи на те, що обидві сторони не мали високих очікувань щодо цієї події як такої. Вирішальне значення матимуть наступні декілька місяців, протягом яких Україна повинна буде надати ЄС докази прогресу у проведенні реформ, які будуть достатньо переконливими, як для Брюсселя, так і для країн-членів ЄС.

Місячний Економічний Моніторинг України

Політика: Перший етап переговорів між Україною і МВФ завершено

12 лютого завершився візит місії Міжнародного валютного фонду (МВФ) до України, який тривав із 29 січня. У ході візиту представники МВФ обговорили з українським урядом економічну політику, яка може бути підтримана угодою Stand-By (SBA). Переговори України з МВФ щодо нової угоди Stand-By ускладнюються браком політичної волі впроваджувати необхідні реформи. Зокрема, МВФ продовжує критикувати політику надання домогосподарствам субсидій на газ і опалення, які "підривають бюджет і платіжний баланс України" особливо за умов економічного спаду.

По завершенні першого етапу переговорів Голова місії МВФ в Україні Крістофер Джарвіс відзначив значний прогрес у досягненні взаєморозуміння з українською владою щодо економічної політики, спрямованої на вирішення питань бюджету та дефіциту рахунку поточних операцій, зміцнення резервів і створення робочих місць. Тим не менше, він підкреслив, що ряд важливих питань залишилися невирішеними, і МВФ розраховує продовжити їх обговорення під час свого наступного візиту у березні.

Реальний сектор: Падіння промислового виробництва уповільнилось в січні

В січні 2013 року промислове виробництво скоротилось на 3,2% дпр внаслідок зниження випуску експортно-орієнтованих товарів. Зокрема, слабкий попит призвів до скорочення випуску в металургії (на 8,6% дпр) та машинобудуванні (на 7,8% дпр). Водночас падіння цих секторів сповільнилось внаслідок дещо вищого попиту. Хімічна промисловість скоротила виробництво на 19,9% дпр, найвірогідніше, через низький внутрішній та зовнішній попит.

Оскільки лише один із шести нафтопереробних заводів працював в січні, виробництво сектору нафтопереробки становило лише 36,2% випуску січня 2012 року. Виробництво видобувної промисловості скоротилось на 1,9% дпр. Це, насамперед, пояснюється порушеннями постачання вугілля у 2012 році і, як результат, збільшенням його запасів. Іншим фактором є пригнічений будівельний сектор, який потребує менше будівельних матеріалів та сировинних факторів виробництва.

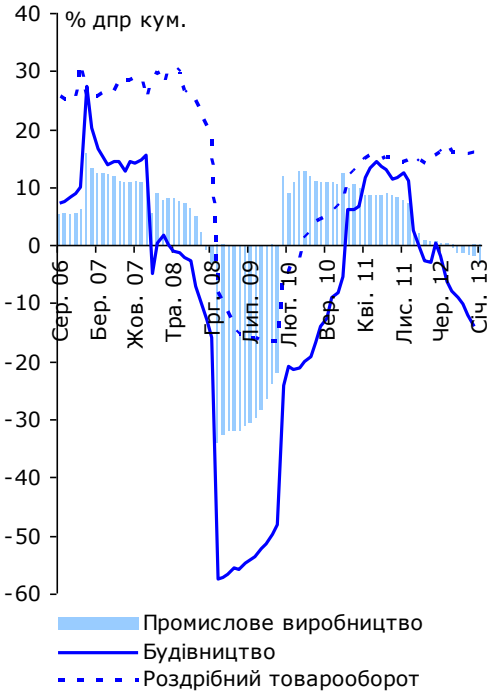
Водночас випуск в харчовій промисловості зріс на 9,5% дпр завдяки подальшому зростанню споживчого попиту, а також високим врожаєм цукрових буряків. Високий споживчий попит також відображено в зростанні реального роздрібного товарообороту на 14,2% дпр в січні. Зниження промислового виробництва та міжнародної торгівлі призвели до скорочення вантажообороту на 13,0% дпр. Нижчий транзит газу з Росії також призвів до зниження вантажообороту. Сільськогосподарське виробництво зросло на 5,6% дпр, оскільки тваринництво розвивалось завдяки порівняно низьким цінам на корми внаслідок хорошого врожаю.

Енергетика: Україна отримала більше сонячної енергії

В лютому було введено в експлуатацію кілька нових сонячних електростанцій (СЕС) загальною потужністю 40 МВт: СЕС потужністю 29,037 МВт в Миколаївській області, фотоелектрична станція потужністю 9,806 МВт в Херсонській області та СЕС потужністю 1,3 МВт в Кіровоградській області. Ці нові електростанції продовжили тенденцію 2012 року, коли загальна потужність нових СЕС досягла 130,3 МВт. В цілому, обсяг електроенергії, виробленої СЕС, збільшився з 30,1 млн КВт*год у 2011 році до 333,6 млн КВт*год у 2012. Однак частка СЕС в

Населення: 45,6 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 24%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 21%
Експорт: Росія 25%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 22%, ЄС 35%

Тенденції реального сектору

Джерело: Держстат

Інститут економічних досліджень
та політичних консультацій
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
http://www.ier.com.ua

загальному виробництві електроенергії залишається незначною на рівні 0,3%.

Швидкий розвиток ринку сонячної енергії можна пояснити урядовою політикою, яка передбачає суттєво вищі тарифи за електроенергію, вироблену СЕС, ніж за інші види електроенергії. Зокрема в березні 2013 року тариф за 1 КВт*год складає 5,05 грн (0,48 євро) за сонячну електроенергію та 0,35 грн (0,03 євро) за атомну електроенергію.

Однак такі тенденції навряд чи збережуться. Для наземних СЕС, які будуть введені в експлуатацію після квітня 2013 року, тариф буде знижено на 27% (до 0,35 євро). Така норма відповідає європейській практиці, відповідно до якої регулятор встановлює високі початкові тарифи, а потім поступово їх знижує. Наприклад, у Німеччині у 2004 році тариф для сонячної електроенергії дорівнював 0,45-0,57 євро в залежності від типу, а у 2011 році він був знижений до 0,22-0,29 євро. В Італії тариф спочатку встановили на рівні 0,44-0,49 євро, а потім знизили до 0,36-0,38 євро. Великобританія також встановила високі тарифи на кілька років (на рівні 0,37-0,52 євро), а потім їх знизила. Таке поступове зниження тарифів покликано дозволити новій галузі вирости та розвинутись, а вартості виробництва сонячної енергії знизитись.

Сільське господарство: У 2013 році очікується хороший врожай

За інформацією Укргідрометцентру близько 8-10% посівів озимих культур є у незадовільному стані і потребують пересіву. Це суттєво менше, ніж у 2012 році, коли загинуло близько 25% всіх посівів. Найбільша частка пошкоджених посівів на Півдні України, зокрема, 22% в Одеській області та від 12% до 16% у Донецькій, Запорізькій та Херсонській областях. Сприятливі погодні умови дозволили розпочати посівну кампанію у Криму, а також у Миколаївській та Херсонській областях на місяць раніше, ніж минулого року. Однак льодова кірка в інших регіонах відстрочує посівну на 3-5 тижнів.

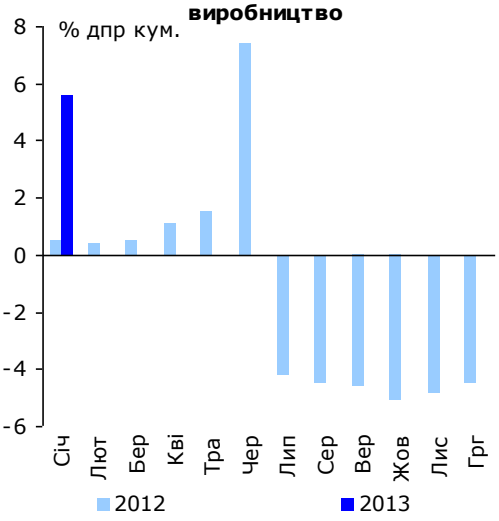
В цілому, сільгоспвиробники планують витрати на посівну кампанію 38,6 млрд грн, що на 1,3 млрд грн більше, ніж у 2012 році. Найбільшу частку сукупних витрат буде витрачено на мінеральні добрива (8,3 млрд грн). Відповідно до оцінок Міністерства аграрної політики сільгоспвиробникам наразі не вистачає 8 млрд грн, щоб забезпечити всі витрати на посівну кампанію. Цей дефіцит коштів може бути частково покритий за рахунок участі у форвардних закупівлях Аграрного Фонду та Державної продовольчо-зернової корпорації, що разом можуть забезпечити 3,3 млрд грн. Водночас, решту необхідних ресурсів потрібно буде залучити через банківські кредити, доступ до яких є обмеженим.

Зовнішній сектор: Сезонний профіцит поточного рахунку повернувся у 2013 році

Відповідно до попередніх оцінок НБУ профіцит поточного рахунку в січні скоротився до 0,08 млрд дол. США порівняно з 0,23 млрд дол. США в січні 2012 року. Поточний рахунок звичайно зводиться з профіцитом в січні через зменшення імпорту. Дефіцит торгівлі товарами не змінився порівняно з показником попереднього року, а імпорт послуг зріс на 9% дпр.

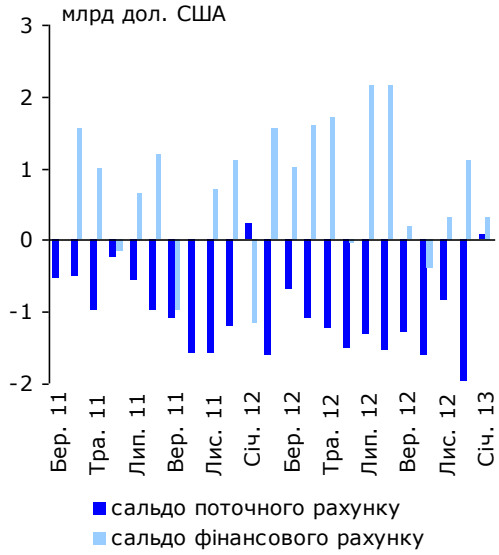
Експорт впав на 3,5% дпр, оскільки посилення попиту на українські добрива та зерно не було достатньо, щоб компенсувати вплив стагнуючого світового ринку сталі і падіння експорту продукції машинобудування. Імпорт впав на 3,3% дпр в доларовому виразі. Слабкого попиту на інвестиційні товари було достатньо, щоб компенсувати зростання попиту на імпортні споживчі товари. Імпорт харчових продуктів, меблів та промислових виробів (зокрема одягу) зріс на 37% в доларовому виразі. Ця тенденція відображала не тільки споживчий попит, а й адміністративний тиск з метою збільшити податкові надходження.

Сільськогосподарське виробництво

Джерело: Держстат

Платіжний баланс

Джерело: попередні оцінки НБУ

Фінансовий та капітальний рахунок надалі зводився з профіцитом на рівні 0,3 млрд дол. США. Чистий притік ПІІ продовжувався на рівні 0,4 млрд дол. США. Чисті залучення приватного сектору досягли 0,5 млрд дол. США, оскільки державний УкрЕксімБанк випустив єврооблігацій на 0,5 млрд дол. США. Відтік готівкової іноземної валюти з банків досягнув найменшого показника з квітня 2012 року. Водночас відтік капіталу за іншими каналами (торгові кредити тощо) досягнув 1,3 млрд дол. США.

Фіскальна політика: Державний бюджет був зведений із значним дефіцитом у січні

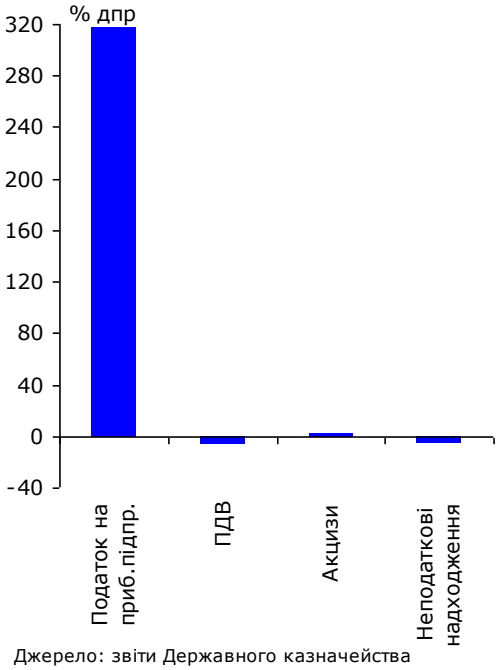
У січні доходи Державного бюджету (загальний і спеціальний фонд) зросли на 6,9% дпр до 23,2 млрд грн. Таке зростання пояснюється збільшенням надходжень від податку на прибуток підприємств (ППП) в чотири рази порівняно з січнем 2012 року. Це могло бути результатом впровадження обов'язкової сплати авансових платежів з ППП з січня 2013 року. Водночас доходи від ПДВ зменшились на 6,4% дпр через економічний спад, а також зростання обсягів відшкодування ПДВ.

Незважаючи на зростання видатків Державного бюджету на 23,3% дпр до 24,8 млрд грн, вони становили лише 82,4% від планового показника. Зокрема, майже повністю були профінансовані лише програми соціального захисту та соціального забезпечення. Водночас план видатків на міжбюджетні трансферти, які традиційно фінансувалися в повному обсязі, був недовиконаний на 26,8%.

Потреба фінансувати бюджетні видатки та обслуговування боргу призвели до зведення Державного бюджету з дефіцитом у розмірі 1,6 млрд грн порівняно з профіцитом 1,5 млрд грн у першому місяці 2012 року. дефіцит було профінансовано передусім за рахунок внутрішніх запозичень.

Залишок коштів на Єдиному казначейському рахунку зменшився до 1,3 млрд грн та 6,8 млрд грн на початку січня й лютого 2013 року, відповідно, порівняно з 14 млрд грн на початку 2012 року. Отже, ситуація у фіскальному секторі залишається складною.

Зростання доходів Державного бюджету у січні 2013 року

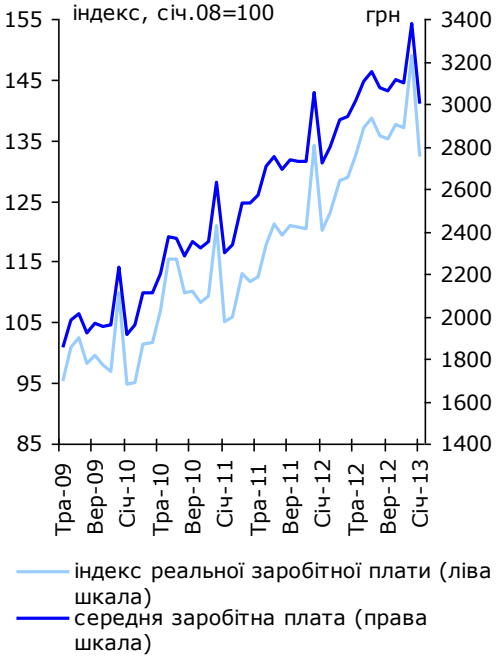
Джерело: звіти Державного казначейства

Соціальна політика: Дефіцит Пенсійного фонду ухвалено в розмірі 21 млрд грн

Уряд ухвалив бюджет Пенсійного фонду із дефіцитом у 21 млрд грн, який буде профінансовано за рахунок прямого трансферту з Державного бюджету. Запланований дефіцит нижчий, ніж фактичний дефіцит у 2012 році (у сумі 30 млрд грн), який було частково профінансовано за рахунок непрозоро наданих позик Державного казначейства.

Крім того, Пенсійний фонд отримає інший трансфер з Державного бюджету у сумі 61,5 млрд грн для виплати пенсій, призначених відповідно до державних пенсійних програм. Є два основні види цих програм. Так, окремі групи пенсіонерів (колишні шахтарі, державні службовці, судді тощо) отримують вищі пенсії, найчастіше основані на рівні їх оплати праці при виході на пенсію. Уряд також компенсує Пенсійному фонду різницю між пенсією, обчисленою на основі головного пенсійного закону та мінімальною гарантованою державою пенсією. Ця різниця виникла після стрімкого підвищення мінімальної пенсії у 2004 та 2005 роках, тоді як параметри формули для обчислення пенсій не було змінено. Видатки Пенсійного фонду за планом зростуть на 7,8% до 252 млрд грн. Отже, вони становитимуть близько 16% від ВВП, що є високим рівнем за міжнародними стандартами.

Середня заробітна плата

Джерело: Держстат

Ринок праці: Зростання заробітних плат сповільнилось

В грудні зростання середньої заробітної плати сповільнилось до 10,2% дпр через економічне сповільнення. Все ж, підвищення мінімальної заробітної плати підтримало це зростання. Оскільки Державний бюджет на 2013 рік передбачає сповільнення темпів підвищення мінімальної заробітної плати до 7,4% дпр в грудні

2013 року, зростання середньої заробітної плати може уповільнитись дедалі більше до кінця року.

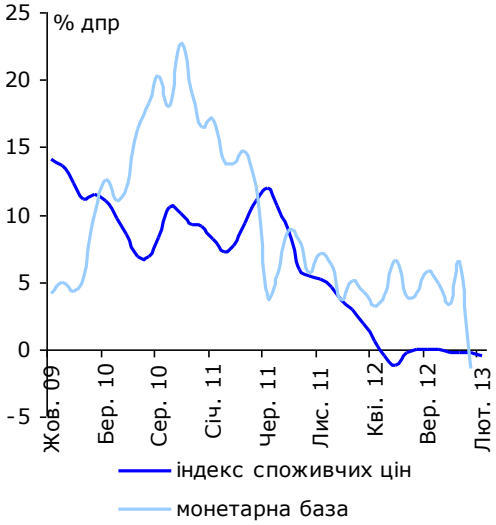
У січні середня заробітна плата знизилась, якщо її скоригувати на сезонність, і впала до рівня квітня 2012 року. Такі зрушення, ймовірно, пояснюються економічним сповільненням. Крім того, більше компаній, ймовірно, заощаджували на оплаті праці, збільшивши чисельність працівників, які перебувають у неоплачуваних відпустках або працюють скорочений робочий тиждень. В четвертому кварталі 2012 року 1 млн працівників або близько 5% робочої сили були частково зайняті через економічні причини і ще 0,2 млн перебували у неоплачуваних відпустках.

Монетарна політика: ІСЦ надалі падає

У лютому ІСЦ впав на 0,5% дпр. Отже, лютий став четвертим місяцем підряд з від'ємним показником зміни ІСЦ. Ціни на продукти харчування впали на 3,2% дпр, а ціни на більшість товарів були нижчим ніж рік назад. Базова інфляція сповільнилась до 0,5% дпр, що відображало падіння економіки в Україні та жорстку монетарну політику в 2012 році.

Монетарні умови залишались стимулюючими в лютому. Вплив інтервенцій НБУ на міжбанківському ринку компенсувався вливаннями ліквідності за рахунок збільшення портфелю ОВДП у власності НБУ та конвертації залученої урядом іноземної валюти в гривні. В результаті міжбанківські відсоткові ставки залишались нижчими за 5% річних, а залишки на коррахунках банків в НБУ перевищували 25 млрд грн більшу частину місяцю. Також процентні ставки за депозитами та кредитами почали зменшуватись, хоча вони залишились на високому рівні.

Динаміка ІСУ та монетарної бази

Джерело: Держстат, НБУ

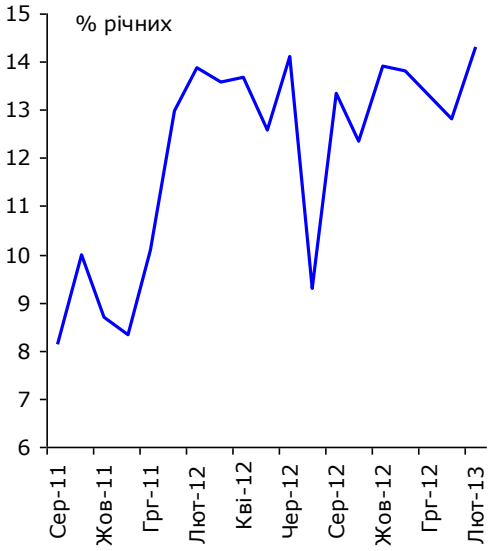
Фінансові ринки: Тривале затишшя на валютному ринку

Обмінний курс. В лютому обмінний курс гривні надалі коливався навколо позначки 8,10 грн за дол. США на міжбанківському ринку. НБУ здійснював обмежені інтервенції на міжбанківському ринку, переважно для підтримки урядових операцій. В результаті міжнародні резерви залишились у сумі 24,7 млрд дол. США після сплати МВФ 1 млрд дол. США, хоча запозичення уряду в іноземній валюті становили 1,7 млрд дол. США.

Державний борг. У лютому 2013 року уряду довелося збільшити середньозважену доходність номінованих у гривні ОВДП до середньорічних 14,3% порівняно з 12,8% у січні в зв'язку із обмеженим попитом. Міністерство фінансів розмістило номіновані у гривні п'ятирічні облігації лише на суму 0,2 млрд грн. Водночас розміщення облігацій, номінованих в доларах США, склало 668 млн дол. США із середньозваженою доходністю 8,0% річних. Ці облігації, в основному, були придбані державними банками. Одержаних коштів було недостатньо для сплати основної суми боргу та відсотків, запланованих на цей місяць (близько 10,4 млрд грн). Отже, на ці цілі уряд використав кошти, одержані від випуску Єврооблігацій, що відбувся на початку лютого 2013 року (1,0 млрд дол. США). В цілому, боргові виплати (включаючи сплату відсотків) становитимуть у 2013 році майже 116 млрд грн.

У лютому Міністр фінансів підписав Меморандум про взаєморозуміння та Кредитну Угоду між Україною та ЄС щодо отримання Україною макрофінансової допомоги ЄС. Відповідно до Меморандуму, Європейська комісія (ЄК) надасть Україні кредитні ресурси у сумі 610 млн євро строком на 15 років під EURIBOR + 2% для підтримки стабільності фінансово-економічної системи країни. Кошти надходитимуть чотирма траншами: 100 млн, 10 млн, 250 млн та 250 млн євро. Перший транш має надійти після ратифікації Меморандуму та Кредитної Угоди Верховною Радою та в разі надання позитивних висновків ЄК щодо виконання Україною Програми МВФ. Інші транші кредиту будуть надані лише за умови проведення українським урядом передбачених в Меморандумі реформ у фінансовому, бюджетному та енергетичному секторах.

Середньозважена доходність ОВДП

Джерело: НБУ

Економічні Тенденції		III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12	IV 12	Бер.	Квіт.	Тра.	Чер.	Лип.	Сер.	Вер.	Жов.	Лис.	Гру.	Січ	Лют.
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	13,7	17,5	0,5	7,4	-4,6	-4,5	0,5	1,1	1,5	7,4	0,2	-0,4	-1,2	-1,4	-1,5	-1,8	–3,2	…
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	8,6	7,3	0,9	0,4	-1,2	-1,8	0,9	0,7	0,7	0,4	-6,2	-8,0	-9,1	-10,2	-12,1	-13,8	-15,2	…
Будівництво (реальне, кум.)	% дпр	11,4	11,1	-2,7	-1,9	-9,1	-13,8	-2,7	-3,0	0,3	-1,9	-4,2	-4,5	-4,6	-5,1	-4,8	-4,5	5,6	…
Роздрібний товарооборот (реальне, кум.)	% дпр	15,2	14,7	14,2	16,0	16,0	15,9	14,2	14,8	15,5	16,0	17,4	16,0	16,0	15,7	15,7	15,9	14,2	…
Середня заробітна плата	грн.	2727	2837	2923	3109	3064	3195	2923	2942	3015	3109	3151	3073	3064	3110	3098	3377	3000	…
ІСЦ	% дпр	5,9	4,6	1,9	-1,2	0,0	-0,2	1,9	0,6	-0,5	-1,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,2	-0,2	-0,5
ІВЦ	% дпр	21,3	14,2	6,5	4,5	0,3	0,3	6,5	6,9	4,3	4,5	1,4	1,4	0,3	0,6	0,0	0,3	1,5	-0,9
Експорт (дол. США, кум.)*	% дпр	26,8	21,8	5,2	2,5	2,1	0,5	5,2	4,7	5,7	2,5	3,2	2,9	2,1	2,8	2,0	0,5	-3,5	…
Імпорт (дол. США, кум.)*	% дпр	30,9	21,9	5,8	9,8	7,8	5,3	5,8	9,2	10,6	9,8	10,3	9,4	7,8	7,3	5,8	5,3	-3,3	…
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-9,3	-13,8	-3,9	-9,5	-14,8	-20,5	-3,9	-5,8	-7,7	-9,5	-11,4	-13,3	-14,8	-16,6	-17,9	-20,5	-0,4	…
Поточний рахунок, на кінець періоду*	млрд. дол. США	-5,0	-9,0	-2,0	-5,9	-10,0	-14,4	-2,0	-3,1	-4,3	-5,9	-7,2	-8,7	-10,0	-11,6	-12,4	-14,4	0,1	…
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3	24,5	31,1	31,7	30,8	29,3	30,1	30,0	29,3	26,8	25,4	24,5	24,7	24,7
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	8,1	6,3	4,3	6,6	5,8	6,4	4,3	3,2	4,0	6,6	3,9	4,1	5,8	4,9	3,3	6,4	-1,4	…
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	14,8	18,4	15,5	15,7	19,6	21,1	15,4	14,6	14,7	17,7	19,6	20,3	18,8	21,7	23,2	18,4	17,7	…
Обмінний курс(міжбанківський), середній	дол. США	7,99	8,01	8,02	8,05	8,09	8,11	8,02	8,03	8,05	8,07	8,08	8,09	8,10	8,12	8,13	8,09	8,10	8,11
Обмінний курс(офіційний), середній	дол. США	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99	7,99
Обмінний курс, середній	євро	11,27	10,76	10,46	10,26	9,99	10,37	10,53	10,51	10,27	10,01	9,83	9,89	10,25	10,37	10,26	10,49	10,60	10,70

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки,
* Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: НБУ, попередні дані)
квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)
** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

Основні Економічні Показники		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Номінальний ВВП	млрд. грн.	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	544,2	720,7	948,1	914,7	1095	1316,6
Номінальний ВВП	млрд. дол. США	31,3	38,0	42,4	50,1	64,9	86,2	107,8	142,7	179,9	117,4	136,4	165,2
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,3	7,9	2,1	-14,8	4,1	5,2
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2	10,2	-3,1	-21,9	11,2	7,3
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4	-5,2	17,5	0,1	-1,0	17,5
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1	12,8	25,2	15,9	9,4	8,0
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6	16,6	22,3	12,3	9,1	4,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6	19,5	35,5	6,5	20,9	19,0
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1	23,3	23,0	14,3	18,7	14,2
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	17,9	9,5	10,7	24,0	42,6	7,5	13,2	27,5	33,8	-36,7	27,1	28,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0	35,5	38,6	-43,1	29,3	33,8
Поточний рахунок	млрд. дол. США	1,5	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6	-5,3	-12,9	-1,9	-2,9	-9,3
Поточний рахунок	% ВВП	4,7	3,7	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5	-3,7	-7,2	-1,7	-1,7	-5,6
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3	9,2	9,9	4,5	5,7	6,6
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	1,5	3,1	4,4	6,9	9,7	19,4	22,4	32,5	31,5	26,5	36,7	31,8
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,7	-1,1	-1,5	-2,4	-6,0	-1,8
Загальний державний борг	% ВВП	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	14,8	12,5	19,9	33,0	39,9	36,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,7	9,8	15,0	21,5	25,6	22,8
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5	46,0	31,5	4,4	15,8	6,3
Обмінний курс, середній	дол. США	5,4	5,4	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	5,3	7,8	7,9	8,0
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	5,4	5,3	5,3	5,3	5,3	5,1	5,1	5,1	7,7	8,0	8,0	8,0
Обмінний курс, середній	євро	5,0	4,8	5,0	6,0	6,6	6,4	6,3	6,9	7,7	10,9	10,5	11,1
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	5,1	4,7	5,5	6,7	7,2	6,0	6,7	7,4	10,9	11,7	10,6	10,5

Джерела: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки
* "Мінус" означає дефіцит бюджету

Скорочення

дпк до попереднього кварталу
дпм до попереднього місяця
дпр до попереднього року
кум. кумулятивно

Квартальні тенденції

Національні рахунки		I 09	II 09	III 09	IV 09	I 10	II 10	III 10	IV 10	I 11	II 11	III 11	IV 11	I 12	II 12	III 12
ВВП	млрд. грн.	189,0	214,1	250,3	259,9	217,3	256,8	301,3	307,3	261,9	314,6	376,0	364,1	297,0	351,8	392,1
Реальний ВВП	% дпр	-19,6	-17,3	-15,7	-6,7	4,5	5,4	3,3	3,7	5,4	3,9	6,5	4,7	2,0	3,0	-1,3
Споживання домогосподарств (реальне)	% дпр	-14,5	-14,5	-14,3	-16,2	0,2	6,8	7,8	12,8	13,8	15,3	17,8	12,8	9,8	14,3	12,0
Споживання сектору держ. управління (реальне)	% дпр	0,2	-1,6	-4,3	-3,7	3,8	-4,0	5,8	10,0	3,5	4,0	-10,5	-5,7	1,9	2,5	9,4
Валове нагромадж. осн. капіталу (реальний)	% дпр	-58,0	-55,9	-53,2	-33,7	-5,7	-3,2	9,5	10,5	2,1	5,2	11,0	16,9	7,6	16,5	-14,8
Експорт тов/посл (реальний)	% дпр	-22,2	-34,1	-30,9	6,9	0,4	13,2	2,0	0,9	17,0	2,9	-2,2	-5,6	-6,8	-6,8	-5,8
Імпорт тов/посл (реальний)	% дпр	-37,4	-52,3	-47,6	-11,1	-6,2	17,2	20,2	13,2	37,2	23,1	12,0	3,3	-4,3	10,8	5,5
Сільське госп., мислив., ліс. госп. (реальна)*	% дпр	-1,1	3,4	2,2	-11,6	5,4	0,5	-3,2	0,9	5,4	2,0	17,4	28,9	0,5	11,4	-8,4
Обробна пром. (реальна)*	% дпр	-33,7	-26,1	-25,6	6,5	10,9	10,1	7,6	7,6	13,3	8,9	10,2	2,2	0,2	-0,3	-6,4
Будівництво (реальна)*	% дпр	-54,2	-42,7	-43,6	-32,8	-7,7	-5,8	9,6	3,9	6,4	19,4	7,3	9,8	-3,1	0,3	-15,6
Торгівля, ремонт (реальна)*	% дпр	-15,6	-15,7	-22,0	-16,4	6,1	9,6	10,1	4,7	8,9	2,8	6,8	5,8	5,5	6,9	2,1
Транспорт (реальна)*	% дпр	-13,4	-9,2	-5,7	-0,4	1,3	1,8	3,0	0,1	7,2	7,5	3,4	9,4	3,8	3,8	-0,2
Платіжний баланс																
Сальдо рахунку поточних операцій	млрд. дол. США	-0,6	-0,2	-0,1	-0,9	0,0	0,5	-1,0	-2,5	-1,6	-1,7	-2,6	-4,4	-1,8	-3,5	-4,1
Сальдо рахунку поточних операцій	% від ВВП	-2,6	-0,6	-0,2	-2,7	-0,1	1,6	-2,6	-6,5	-4,8	-4,3	-5,5	-9,5	-4,9	-8,0	-8,4
Баланс товарів	млн. дол. США	-882	-622	-1396	-1407	-1236	-697	-2870	-3585	-3084	-2267	-3928	-4526	-2910	-5308	-5252
Баланс послуг	млн. дол. США	116	432	1256	550	930	1115	1536	823	1007	1227	1686	967	1088	1413	1946
Поточні трансферти	млн. дол. США	632	667	640	722	608	728	797	842	1039	878	988	803	672	785	765
Прямі іноземні інвестиції	млн. дол. США	883	1279	1210	1282	923	1196	1470	2170	882	2284	2100	1275	1663	1102	2152
Портфельні інвестиції	млн. дол. США	-350	-351	-2286	1428	-307	804	2532	1288	1163	1838	-938	-506	222	-369	2890
Валові золотовалютні резерви	млрд. дол. США	25,4	27,3	28,2	26,5	25,1	29,5	34,7	34,6	36,4	37,6	35,0	31,8	31,1	29,3	29,3
Ринковий обмінний курс, грн./дол. США	середнє	8,09	7,76	7,99	8,06	8,00	7,91	7,90	7,96	7,95	7,98	7,99	8,01	8,03	8,04	8,09
Офіційний обмінний курс, грн./дол. США	середнє	7,70	7,66	7,82	7,99	7,99	7,91	7,90	7,93	7,94	7,97	7,97	7,98	7,99	7,99	7,99
Бюджет																
Доходи зведеного бюджету	% від ВВП	35.9	30,6	25,5	36,0	30,9	30,4	23,3	32,3	32,2	29,7	29,0	30,6	33,2	31,3	27,8
Податок на доходи фіз. осіб	% від ВВП	5.3	5,3	4,4	4,7	4,9	4,8	4,4	4,8	4,9	4,8	4,1	4,7	5,0	4,8	4,4
Податок на прибуток підприємств	% від ВВП	4.0	3,3	3,7	3,6	4,3	3,0	3,4	4,2	4,4	4,5	3,6	4,4	4,8	4,1	2,8
Податок на додану вартість	% від ВВП	12.1	8,3	6,4	11,0	9,8	9,8	8,5	9,9	7,5	12,7	9,5	9,6	10,6	10,2	8,5
Акцизні збори	% від ВВП	2.0	2,3	2,5	2,6	2,4	3,0	2,5	2,6	2,1	3,0	2,7	2,4	2,7	2,9	2,8
Видатки зведеного бюджету	% від ВВП	35.4	36,6	29,6	34,5	33,0	38,7	30,3	37,6	32,3	32,8	26,5	35,6	33,3	33,5	30,3
Поточні видатки	% від ВВП	34.5	34,9	27,0	31,4	32,4	37,4	26,6	32,8	31,0	30,4	23,5	30,1	31,4	31,1	27,4
Капітальні видатки	% від ВВП	0.9	1,7	2,6	3,1	0,6	1,4	3,7	4,8	1,2	2,3	2,9	5,5	1,9	2,4	2,9
Дефіцит зведеного бюджету	% від ВВП	0.0	-6,2	-4,5	1,1	-2,0	-8,0	-7,5	-5,6	-0,3	-3,3	-3,8	-5,5	-0,2	-2,6	-2,9
Надходження від приватизації	% від ВВП	0.0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,4	3,1	0,0	0,1	1,4	0,3	0,1
Ринок праці																
Середня зарплата (реальна)	% дпр	-11,7	-8,6	-10,7	-5,7	3,3	8,7	12,3	11,4	11,1	5,5	7,7	10,8	14,7	16,5	13,3
Доходи домогосподарств (реальні)	% дпр	-10,8	-6,9	-8,6	-7,6	3,7	11,8	11,0	14,7	7,8	1,9	7,3	7,7	13,9	15,0	13,5
Рівень безробіття (за методологією МОП)	% кум	9,5	9,1	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1	8,1	8,7	8,2	7,8	7,9	8,4	7,8	7,4
Банківський сектор																
Грошовий агрегат М0	% дпр	33,9	22,8	11,5	1,5	5,4	9,9	17,4	16,5	15,7	11,5	8,6	6,3	4,7	6,7	5,2
Грошовий агрегат М2	% дпр	12,0	5,3	-1,4	-5,4	6,9	13,2	21,6	23,1	25,5	22,0	16,0	14,4	11,2	9,0	10,7
Вклади населення в нац. валюті	% дпр	-10,9	-16,1	-25,4	-8,5	7,1	20,1	38,6	41,4	43,3	26,0	16,7	12,3	14,4	16,4	16,3
Вклади населення в ін. валюті	% дпр	31,8	33,0	39,2	4,7	22,8	21,5	17,7	16,9	19,7	21,0	15,7	13,4	12,4	10,8	17,0
Кредити комерційних банків в нац. валюті	% дпр	27,6	27,8	25,2	16,9	13,6	8,3	6,0	11,2	16,0	18,5	21,1	21,0	17,4	15,3	9,1
Кредити комерційних банків в іноз. валюті	% дпр	70,8	48,7	32,4	-15,2	-13,7	-10,5	-13,2	-8,3	-2,1	0,9	-2,3	-4,2	-7,0	-10,8	-9,9
довгострокові кредити комерціиних банків	% дпр	50,8	37,3	29,9	-3,8	-3,9	-2,8	0,6	-0,5	5,0	6,3	5,3	2,9	-2,9	-7,0	-8,0
Довгострокові кредити комерційних банків	% від загальн.	69,9	68,2	67,3	68,1	68,5	68,9	67,5	66,3	67,2	66,6	64,4	62,9	61,5	59,8	59,1
Середня процентна ставка за кредитами в нац. валюті	% річних	26,2	19,1	17,5	19,8	17,3	15,0	13,0	15,0	13,1	13,5	14,1	18,4	15,5	15,6	19,5
Середня процентна ставка за кредитами в іноз. валюті	% річних	9,6	9,6	10,0	10,1	10,9	11,1	10,3	10,1	10,2	9,8	8,8	8,4	8,2	8,2	8,5

Джерела: Національний банк України, Державний комітет статистики, Державне казначейство, Міністерство фінансів, розрахунки ІЕД
* зміна доданої вартості

Застереження

Місячний Економічний Моніторинг України, розроблений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Копіювання без попереднього узгодження заборонено. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.